

poznámkami a popisem pozorovatelky, je k dispozici k pozorování a analýze všem účastníkům bez rozdílu (zejména pokud neměli možnost hodinu přímo pozorovat).

K vyučovací hodině zaznamenané na videu se později vytvoří krátký komentář, v němž bude krátce popsána matematická tematika, fáze hodiny, cíle vyučování, dosažené výsledky výuky apod. Následná analýza by se měla soustředit na charakteristické epizody z vyučování. Znamená to, že než dojde k výběru zajímavých kratších epizod, nemusí spolupracující učitelé předem rozebírat kompletní vyučovací hodinu ani její delší pasáže.

4.2 Výběr zajímavých fází a úryvků

V podmínkách každodenní školní praxe musí být proveden pragmatický výběr epizod z několika málo nahraných vyučovacích hodin, což vlastně již představuje první krok analýzy: Jak nalézt v dokumentech zajímavé, příkladné scény nebo epizody (o rozsahu cca 5 minut)?

Co je zajímavá epizoda?

Pro společnou analýzu tvoří produktivní základ takové epizody, v nichž v první řadě neprobíhá vyučování „hladce“ ani nedochází k „bezproblémovému“ učení žáků. Pro analýzu a společné zamyšlení jsou zajímavější takové procesy vyučování a učení, v nichž se vyskytují zlomy, nesmysly, nečekané poznámky, těžko pochopitelné, ale ze zvědavosti vyslovené poznámky žáků, nebo intervence učitele.

Společné analýzy se mohou orientovat na jednu ze čtyř následujících perspektiv:

- 1 Analýza chápání žáků pozorovaná v interakci.
- 2 Analýza záměru a postupů vyučujícího během dění ve výuce.
- 3 Analýza interakcí mezi žákyněmi/žáky a vyučujícím.
- 4 Analýza pozorovaných vlastních výukových činností vyučujícího.

Ke každé ze jmenovaných perspektiv analýzy by měla být navržena možná první kritéria resp. úhly pohledu pro identifikaci zajímavých epizod z vyučování (vždy jeden příkladný, neúplný seznam). V příloze je uvedena jedna písemně zachycená epizoda z vyučování, která byla exemplárně analyzována; nachází se tam konkrétní otázky analýzy ke všem čtyřem ústředním perspektivám.

4.2.1 Analýza chápání žáků pozorovaná v interakci

Z hlediska analýzy chápání žáků ve výuce matematiky je zajímavá scéna taková epizoda, kdy například:

- Žák² vysloví nečekanou poznámku.
- Žák vysloví neúplnou resp. nesrozumitelnou poznámku.
- Žák vysloví zajímavou poznámku vztahující se k úloze.
- Žák založí své vysvětlení na důležité matematické myšlence.
- Žák popíše (vysvětlí nebo odůvodní) vlastními slovy (a způsobem spojeným s úlohou) matematický obsah.

² Mužský rod je zde a dále využíván pro chlapce i děvčata.